

Homilie bisschop Van den Hende

Christmamis, HH. Laurentius en Elisabeth Kathedraal, Rotterdam

27 maart 2024

Jesaja 61, 1-3a, 6a, 8b-9

Apokalyps 1, 5-8

Lucas 4, 16-21

Broeders en zusters, geweldig dat u vandaag met zovelen bent gekomen. De stad Rotterdam is niet altijd zo makkelijk binnen te komen en te bereiken. Maar u heeft het gewaagd en u bent met velen uit het hele bisdom. Ik heb mensen gezien uit het westen en het oosten, uit het noorden en het zuiden van ons bisdom. We vieren hier samen als Kerk van Rotterdam op weg naar Pasen de christmamis. Het heeft al gauw iets feestelijks en ook al gauw iets plechtigs. Maar we mogen niet vergeten dat we samen komen rond de Heer die helemaal niet een plechtigheid tegemoet ging toen Hij zijn lijdensweg begon. En dat hebben we goed voor ogen gehad, want toen we ons openingslied zongen, ging het over Christus die zijn lijden heeft in vrijheid aanvaard, zijn lijden en sterven onderging omwille van ons. Een lange weg, waar wij ook in de afgelopen Veertigdagentijd over nagedacht hebben. En op Palmzondag al hebben wij stilgestaan bij zijn lijdensweg, na eerst zijn intocht in Jeruzalem te hebben herdacht.

Het is vandaag een plechtigheid, maar toch ook weer niet zo feestelijk, omdat we weten dat de Heer voor ons een lijdensweg is gegaan. We zijn tegelijkertijd niet zonder vreugde en dankbaarheid, omdat we tevens weten in geloof dat zijn lijden niet het eind is, dat zijn bloedig kruisoffer niet het einde betekende van zijn liefde en van zijn barmhartigheid. Eigenlijk moeten we zeggen, hoe groot wij onszelf ook zouden maken en hoe plechtig onze plechtigheid ook is, dat we verzameld zijn rond Gods Zoon, die vooral zichzelf klein maakte en die nederig is geworden. Hij heeft zichzelf niet vastgeklampt aan de gelijkheid met God, zo zegt de Filippenzen brief. Hij heeft het bestaan van een slaaf, van een dienaar op zich genomen (Filippenzen 2, 6-11). In dit besef beginnen we morgen Witte Donderdag met de Heer die bij het laatste avondmaal, als zijn uur gekomen is, zijn leerlingen de voeten wast. Hij gaat door de knieën omwille van zijn leerlingen. En Hij zegt vervolgens: doe gij evenzo (Johannes 13, 1-15).

Deze plechtigheid is er, omdat we de Heer mogen toebehoren die zich klein maakt omwille van ons. En als er al iets van triomf is als je deze viering samen beleeft, dan is dat niet omdat het op eigen kracht gebeurt en zeker ook niet omdat we zelf daarvoor hebben gezorgd. Want de Heer heeft ons verlost door zijn kruisdood en verrijzenis. Heel bescheiden is de Heer. Als Hij voor Pilatus staat, dan schreeuwt Hij niet terug. Als Hem verwijten worden gemaakt, gaat Hij niet daar fel tegenin (1 Petrus 2, 21-23). En als Hij aan het kruis hangt, zegt Hij niet met zijn laatste krachten: Ik krijg jullie nog wel. Maar Hij zegt: vergeef het hun, want ze weten niet wat ze doen (Lucas 23, 34). Het kan, broeders en zusters, dat we aan de ene kant rechtop staan en fier zijn op ons geloof en de vreugde voelen dat de Heer ons liefheeft en dat we tegelijkertijd nederig blijven en klein, zoals de Heer zelf nederig en klein is geweest.

Heel bijzonder mogen we vandaag de oliën zegenen en het chrisma wijden. De oliën gebruiken we voor de viering van de sacramenten. Dat is misschien wel de eerste manier om nederig en klein te blijven, terwijl we ons geloof en onze vreugde niet loslaten. Want de

sacramenten zijn maar hele eenvoudige tekenen. De doop, met water en de zalving met chrisma. De viering van het vormsel, waarin je bevestigd wordt in de gaven van de Geest door handoplegging en gebed en zalving. En de eucharistie, met schamele stukjes brood en een heel klein beetje wijn, waarin wij de grootheid van de Heer mogen zien: de gekruisigde en verzezen Heer komt bij ons met zijn lichaam en bloed. En ook de andere sacramenten helpen ons om nederig te blijven. Bij het huwelijk beloven man en vrouw elkaar: ja, ik ben trouw en ik wil je liefhebben heel mijn leven. Dat gebeurt altijd in het besef dat het met de kracht van de Heer is en zijn liefde, dat je die opdracht, die belofte pas kunt vervullen. En als het gaat om de wijding tot diaken, priester of bisschop is het ook dan niet van: hier ben ik, laat mij maar even. Nee, het is: hier ben ik, Heer, uw wil te doen is mijn vreugde (cf. psalm 40, 8-9). En ik heb nog nooit iemand meegemaakt die met grote overmoed vroeg om de ziekenzalving, iemand is vaak dan erg bewust bezig met zijn eigen zwakheid, beperkte gezondheid en het leven hangt vaak maar aan een heel klein draadje. Ook dan heb je als mens niet zoveel te vertellen (cf. Jakobus 5, 14-16).

En zo zijn de sacramenten, net als onze Heer, tekens die nederig en klein stemmen, maar die ons wel uitnodigen tot vreugde en vrede, omdat het de Heer is die bij ons komt in deze sacramenten. Gregorius de Grote, zegt het al, dat in de sacramenten het leven van onze Heer wordt voortgezet. Dat we in de sacramenten die we vieren het leven van de Heer in ons midden mogen ontvangen en mogen doorgeven.

In alle nederigheid, maar met gepaste trots vieren wij deze chrismamis, waarin we de oliën wijden. We vragen daarbij de priesters in ons midden om hun gelofte te vernieuwen. Ooit met olie gezalfd, zijn zij nog meer met de Heer verbonden dan voorheen en zullen ze ook steeds aan die Heer verantwoording afleggen. Ze zullen kracht vragen en vergeving vragen, ze zullen hun beloftes vernieuwen met heel hun hart. En als u daarnaar kijkt, broeders en zusters hier in de kerk, denk dan niet: heel goed, het werd een keer tijd om hen zo bij elkaar te zien. Weet dat u zelf in de paasnacht wanneer we water zegenen, ook als gedoopte gevraagd wordt om opnieuw uw verbond met de Heer te bezegelen met: ik geloof.

Hier in de kerk zijn ook veel mensen die dit jaar met Pasen opgenomen worden in de gemeenschap van de Kerk en ons geloof. Dit jaar zijn er meer dan honderd volwassenen die bisdombreed opgenomen worden door het doopsel, het vormsel en de eucharistie. Of die reeds gedoopt zijn en nu door de eucharistie en het vormsel in de Kerk volledig worden opgenomen. Ook deze mensen, waarvan ik er veel heb gezien de afgelopen weken, doen dat niet met overmoed. Maar zij zeggen: wat geweldig dat ik de Heer gevonden heb, dat Hij mij gevonden heeft en dat ik mag delen in zijn leven.

Broeders en zusters, er is nog een werk van nederigheid dat met deze chrismamis is verbonden. We hebben levensmiddelen meegebracht voor mensen die het leven soms moeilijk vinden door armoede en door eenzaamheid. Met al die gaven die straks bij de offerande naar voren komen, mogen wij zeggen: ook dat is een deel van onze werkelijkheid. In onze plechtigheid is er ruimte voor caritas en mededogen.

Ik ben heel blij dat u er bent, maar tegelijkertijd is het altijd weer onze opdracht om niet te groot te worden, maar om klein te blijven in verbondenheid met de Heer (cf. 1 Petrus 5, 6). Om niet uit te pakken alsof alles van onszelf afhangt, maar heel dicht bij het evangelie te blijven. En dan ook te zeggen dat het ons vaak niet lukt om ten volle dat evangelie te leven en te getuigen. Daarom ook is er deze dagen volop gelegenheid om het sacrament van boete en verzoening te ontvangen. Want de Heer die ons ontvangt in onze kleinheid gaat niet op onze nek staan, jaagt ons niet naar buiten, maar Hij zal ons in zijn armen sluiten en ons opnieuw zijn vrede schenken (cf. Lucas 15, 11-32).

Vandaag is het dus een bijzondere viering die we met velen mogen beleven als een samenzijn rond de Heer, die gekomen is om te dienen in plaats van gediend te worden (cf. Matteus 20, 26-28). Dat doen we samen op vele plaatsen in de wereld. De paus zal als bisschop van Rome de oliën wijden. In de afgelopen dagen waren al bisdommen die de chismamis hebben gevierd. We zijn samen onderweg als een wereldwijde Kerk. Het is goed om daarbij te beseffen hoe zwaar veel mensen in onze wereld het op dit moment hebben door oorlog en geweld, door strijd, door groot verdriet, verlies en onzekerheid. Ook dat overschreeuwen we niet als we hier plechtig samenkomen. Want als iemand weet heeft van allen die lijden en die sterven, als iemand weet heeft van allen die gebukt gaan onder verdriet en zorgen, dan is het Jezus zelf wel die gekomen is om ons te verlossen. En als wij het zouden vergeten, de Heer vergeet hen nooit. Sterker nog, Hij heeft zich één gemaakt met hen door zelf het lijden te aanvaarden en in alle vrijheid op zich te nemen (cf. Hebreëen 4, 14-16). Zijn liefde werd met kwaad beantwoord, zijn vriendschap met haat en afwijzing. En zo, broeders en zusters, vieren wij deze chismamis met vele mensen in heel verschillende omstandigheden.

We hebben ook de opdracht om naar buiten te gaan, ons niet zo klein te maken dat we niet meer uit onze kerkbank komen en niet meer van ons laten horen. Nee, we worden aan het eind van deze viering uitgezonden om met de grote gave van de Heer in ons hart ook te delen met anderen die op zoek zijn naar God, te delen met anderen die gebrek hebben aan liefde, te delen met anderen die niet weten waar ze het moeten zoeken in hun ellende en eenzaamheid.

En zo is een bescheiden Kerk en zijn kleine mensen niet een tegenspraak met onze missionaire opdracht. Als we klein zijn, maar sterk van de Heer getuigen, zijn we misschien wel veel meer toegankelijk voor de vragen van anderen. En wanneer we onszelf niet op de borst kloppen, maar eerder vertellen wat in ons hart leeft, worden we misschien wel veel eerder gehoord en serieus genomen. We hoeven niet nog harder te schreeuwen dan de groten der aarde. Niet nog grotere podia te maken dan velen in onze wereld al trachten te bereiken. Want ons fundament is Christus (cf. psalm 118, 22-23). Dat is niet wereldvreemd, maar een boodschap midden in de wereld. En het is niet los van alles wat onze wereld meemaakt. Steeds opnieuw mogen wij herinnerd worden aan de liefde van Christus, die zelfs door de dood aan het kruis niet gedooft is, maar die sterker nog met het vuur van Pinksteren aan ieder van ons wordt gegeven.

Zo, broeders en zusters, mogen wij deze dagen op weg naar Pasen vieren. Groot gaan op de gaven die de Heer ons schenkt. Maar bescheiden zijn waar het gaat om het besef dat alles van Hem komt. Sterk staan in de overtuiging dat wij een opdracht hebben om te verkondigen in liefde. Niet voor niets zeggen wij bij veel plechtigheden: moge de Heer die het goede werk in u begonnen is het ook voltooien (cf. Filippenzen 1, 6). Ik hoop dat u de komende dagen actief deelneemt aan de verschillende vieringen tot en met het paasfeest. En dat u opnieuw mag beseffen dat de Heer u nodig heeft voor zijn werk in onze wereld. We mogen ons met zijn woord, in kracht van de Geest en met de viering van de sacramenten gesterkt weten, opgebouwd weten door de Heer. En we mogen laten zien dat zijn goedheid in ons leeft. Dat zijn liefde in ons brandt. En dat zijn hoop in ons niet is gedooft, maar zelfs in onze tijd nog kan groeien en kan stralen (1 Petrus 3, 15). Amen.